

“ การสัมมนาเพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบทะเบียนกรรมการ
บริษัทจดทะเบียน และคู่มือกรรมการ ”

สุนทรพจน์โดย นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548 ณ โรงแรม คอนราด ถนนวิทญู

จัดโดย สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ

ในบรรดาสิ่งที่มีความสำคัญ สำหรับบริษัทจดทะเบียนนั้น ไม่มีอะไรที่สำคัญ
มากกว่าผู้บริหาร และกรรมการ

ความรู้ทางเทคโนโลยีนั้นสำคัญ แต่เป็นสิ่งที่ซื้อหามา ได้ เช่นเดียวกับความรู้ทางด้าน
การตลาด ด้านการบัญชี หรือด้านกฎหมาย ถึงแม้เป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน แต่ก็เป็สิ่งที่จัดซื้อจัดจ้าง
เข้ามาเพิ่มเติมได้ แต่การบริหารจัดการที่ดีหรือที่เรียกกันว่า ธรรมาภิบาล นั้น ไม่มีวางขายที่ไหนครับ

คำว่ากรรมการบริษัท ภาษาอังกฤษเรียกว่า company director มาจากคำว่า direct ซึ่ง
แปลว่าผู้กำหนดทิศทาง ดังนั้น คณะกรรมการก็คือผู้ที่กำหนดทิศทางสำหรับบริษัท เนื่องจากตัวบริษัท
เองนั้น เป็นองค์กรที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตจึงจำเป็นต้องมีผู้ทำหน้าที่กำหนดทิศทางในด้านของจิตวิญญาณ
เพื่อเป็นเข็มทิศสำหรับบริษัทนั่นเอง และด้วยเหตุนี้ บทบาทของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงจึงมี
ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

บทบาทนี้มีความสำคัญสำหรับบริษัททุกระดับ เพราะบริษัททุกแห่งจำเป็นต้องมีการ
ปฏิบัติที่ถูกต้องแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน กับลูกค้า กับ supplier หรือแม้แต่กับ
คู่แข่ง แต่สำหรับบริษัทมหาชนนั้น ความสำคัญนี้ เพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ

เหตุที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะสำหรับบริษัทมหาชน เงินที่ได้มาเพื่อใช้ในการค้าขายนั้น
เป็นเงินจากผู้อื่นหลายกลุ่มด้วยกัน ไม่ว่าจะจากผู้ถือหุ้น จากผู้ที่ซื้อหุ้นกู้ หรือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ
ซึ่งการที่บุคคลเหล่านั้นหยิบยื่นเงินออมอันมีค่ามาให้บริษัทใช้นั้นก็ด้วยความเชื่อใจว่า บริษัทนั้น ๆ
จะมีการบริหารจัดการที่ดี

ดังนั้น บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงจึงต้องเป็นผู้ที่มี
ความรับผิดชอบสูงมาก เป็นผู้ที่สังคมตั้งความคาดหวังไว้สูงมาก และทางการจึงมีความจำเป็นต้อง
กำหนดกฎระเบียบให้บุคคลเหล่านี้ต้องเป็นผู้ที่มีภาระทางกฎหมายสูงตามไปด้วย

ที่จริง ในเรื่องภาวะความรับผิดชอบทางกฎหมายนั้น ผมต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจุดสมดุลอย่างรอบคอบ ถ้าภาระของกรรมการเข้มจนเกินไปก็อาจจะไม่เป็นธรรมเพราะการประกอบธุรกิจย่อมจะต้องใช้ดุลพินิจ ต้องตัดสินใจรวดเร็ว และบางครั้งความผิดพลาด หรือผลขาดทุนก็เกิดขึ้นจากสภาพตลาดที่เปลี่ยนแปลง หรือจากปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุม

แต่หากกำหนดภาระไว้อ่อนเกินไปก็จะไม่สามารถทำให้กรรมการ และผู้บริหารเป็นที่พึ่งแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างจริงจัง

ถ้าถามว่าแนวดำเนินการของทางการเป็นอย่างไร ผมคิดว่าพอเปรียบเทียบได้กับขบวนการแพทย์แผนปัจจุบัน ที่มีสามขั้นตอน

ขั้นตอนที่หนึ่ง คือการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง มีการออกกำลังกายโดยสม่ำเสมอ ซึ่งในขั้นตอนนี้ ทางการเน้นการให้ความรู้แก่กรรมการของบริษัทจดทะเบียน โดยเฉพาะผ่านกลไกของ IOD การจัดทำคู่มือกรรมการที่เผยแพร่ในวันนี้

รวมทั้งเน้นบทบาทของกรรมการอิสระ โดยขอให้บริษัทกำหนดนิยามเฉพาะสำหรับกรรมการอิสระ มีการเปิดเผยข้อมูลถึงการทำหน้าที่เข้าประชุม และล่าสุดก็ได้กำหนดให้ผู้ลงทุนประเภทสถาบันต้องเข้าไปมีบทบาทในการประชุมผู้ถือหุ้นให้มากขึ้น ในบริษัทที่กองทุนของคุณลงทุนอยู่ทำนองเดียวกับกองทุนในต่างประเทศ เช่น CalPERS

ขั้นตอนที่สอง คือการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันเฉพาะในหัวข้อนี้ ถึงแม้บริษัทจดทะเบียนของไทยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาถึงขั้นเจ็บป่วย แต่เท่าที่ผมสังเกตดูมีสองเรื่องที่ควรดูแลใกล้ชิด

คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงตัวเลขงบดุลบัญชี (disclosure) และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหรือขายทรัพย์สิน หรือการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือของผู้บริหาร (connected transaction)

วัคซีนที่ ก.ล.ต. จัดให้มีขนานแรก คือระบบ surveillance พฤติกรรมบริษัทจดทะเบียนเป็นรายบริษัท

ก.ล.ต. ได้จัดตั้งกลุ่มงานเพื่อวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทที่อยู่ในสายตาทุก 3 เดือน และติดตามตรวจสอบรายการระหว่างกันทุกรายการ และหากพบรายการที่ผิดปกติ หรือน่าสงสัยทีมงานของ ก.ล.ต. ก็จะติดต่อขอให้บริษัทชี้แจงในทันที ซึ่งที่ผ่านมา หลายบริษัท

ก็ให้ความร่วมมือโดยเมื่อเขาพิจารณาบททวนแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเขาก็ยกเลิก หรือปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่เรียบร้อย

วัคซีนที่สอง คือ ได้ร่วมมือกับสมาคมนักบัญชี ปัจจุบันได้ปรับเป็นสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อออกหนังสือเวียนอธิบายความเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีเพื่อป้องกันการตีความผิด ๆ ป้องกันการแต่งบัญชีสร้างกำไร

วัคซีนที่สาม คือ ได้ประสานงานกับตลาดหลักทรัพย์ ในการปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับ connected transaction ให้มีความรัดกุมมากขึ้น และขณะนี้บริษัทที่จะจัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อลงคะแนนในเรื่องนี้จะต้องส่งสำเนาเอกสารให้ ก.ล.ต. หนึ่งชุด และหาก ก.ล.ต. เห็นว่า ข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อผู้ถือหุ้นรายย่อยจากข้อเสนอดังกล่าว หากแสดงไว้ไม่ชัดเจน หรือหากแสดงอย่างไม่เป็นธรรม ก.ล.ต. จะแทรกแซงด้วยการแถลงข่าวเพื่อให้ข้อมูลเสริมแก่ผู้ถือหุ้นรายย่อยอย่างเต็มที่

ขั้นตอนที่สาม คือขั้นตอนที่เกิดการเจ็บป่วยขึ้นแล้ว ก็จำเป็นต้องให้ยารักษา หรือถึงขั้นผ่าตัด

กรณีนี้ หาก ก.ล.ต. พบว่ามีการทำรายการที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย ก.ล.ต. ก็จะกล่าวโทษ ซึ่งขณะนี้ได้มีการปรับปรุงขบวนการทำงานเพื่อให้งานด้านนี้ดำเนินการได้เร็วขึ้นแล้วด้วยการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้น และกรมได้เปิดให้มีผู้ที่เกี่ยวข้องจากองค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นพนักงานสอบสวนด้วยแต่ต้น

ปัญหาที่เหลือสุดท้าย คือ หากพฤติกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมแต่ไม่ถึงขั้นที่จะสามารถกล่าวโทษตามกฎหมายได้จะทำอย่างไร ในเรื่องนี้ ก.ล.ต. จึงได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา คณะหนึ่งเรียกว่าคณะทำงานวินัยกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลทั้งจากหลายสาขาอาชีพ ทั้งภาคที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจ และผู้ที่มีประสบการณ์ภาคปฏิบัติเพื่อใช้อำนาจในทางบริหารให้เกิดผล

กรณีเช่นนี้ ก.ล.ต. จะใช้วิธีเชิญกรรมการ หรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องมาให้ คณะกรรมการวินัยทำการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้นั้นอธิบายแนวคิด และเหตุผลที่ได้ตัดสินใจไปเช่นนั้น และขึ้นอยู่กับคำตอบที่ได้รับจากผู้นั้นว่า มีเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังได้หรือไม่ หรือมีแนวทางที่จะแก้ไขเยียวยาให้ดีขึ้นได้อย่างไร เมื่อได้รับฟังจนเป็นที่พอใจแล้ว คณะทำงานดังกล่าวจะเป็นผู้ให้คำแนะนำต่อ ก.ล.ต. ให้แจกใบเหลือง หรือ ใบแดงแก่บุคคลดังกล่าวต่อไป

เพื่อสอดคล้องกับมาตรการนี้ ก.ล.ต. จึงจะจัดทำทะเบียนกรรมการบริษัทขึ้นมาเป็นครั้งแรก ทะเบียนดังกล่าวจะเป็น positive list กล่าวคือ เมื่อเริ่มต้นจะรับชื่อทุกคนที่ไม่มีประวัติเสื่อมเสีย

เข้ามาไว้ก่อน แต่หากต่อมาผู้ใดได้รับใบแดงก็ต้องถูกถอดชื่อออกจากทะเบียน ซึ่งจะทำให้ไม่มีสิทธิเข้าทำหน้าที่เป็นกรรมการในบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ขายแก่ประชาชนเป็นระยะเวลาหนึ่งตามความหนักเบาของความผิด

การจัดทำทะเบียนดังกล่าว ถือเป็นก้าวใหม่สำหรับประเทศไทย และเราต้องทำให้ขบวนการนี้มีความโปร่งใส มีกติกาที่เป็นธรรม มีช่องทางที่จะอุทธรณ์ และที่สำคัญที่สุดทำให้เป็นขบวนการที่จะช่วยป้องกันมิให้กรรมการกระทำความผิด หรือจะช่วยในการทำความเข้าใจมากกว่าเป็นขบวนการเพื่อจะจับผิดในเรื่องเล็ก ๆ น้อย หรือเรื่องที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ

นี่คือที่มาและความจำเป็นของการจัดสัมมนาในวันนี้ครับ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ ก.ล.ต. ร่วมกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) สามารถสื่อถึงความจำเป็น สื่อถึงข้อกังวล และสื่อถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ทางการวางแผนจะดำเนินการเพื่อรองรับปัญหาเหล่านี้

แต่ในเวลาเดียวกัน ก็ตั้งใจให้เป็นเวทีที่ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร กรรมการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะทำความเข้าใจกับมาตรการที่เสนอ จะตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน จะนำเอาเรื่องเหล่านี้ไปปฏิบัติ รวมทั้งหากท่านเห็นปัญหา ซึ่งทางการมิได้คาดคิดก็ขอให้ช่วยกันชี้แนะให้แก่ทางการเพื่อจะแก้ไขปรับปรุง

วันนี้จึงขอให้ เป็นเวทีเปิดที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างทางการ กับภาคเอกชนเพื่อจัดระเบียบในเรื่องกรรมการบริษัทจดทะเบียนที่เหมาะสมกับประเทศ และที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ ผมขอจบด้วยการย้ำว่า ตลาดทุนไม่ว่าของประเทศใดในโลกจะมีความก้าวหน้าอย่างมั่นคงได้นั้น นักลงทุนจะต้องมีความเชื่อมั่นครับ และความเชื่อมั่นจะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ด้วยบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร และกรรมการของบริษัทท่านนั้นครับ